

Det hendte i 1994

En årskavalkade trykket i Årbok for Den norske kirke

JANUAR 1994

1

Biskop Per Lønning annonserer under sin årlige nyttårmottakelse for prestene i Bjørgvin at han 1.september vil gå av med pensjon som biskop - på dagen sju år etter at han overtok som biskop i Bjørgvin.

4

Det Norske Bibelselskap og Wycliffe Bibeloversettere Norge inngår samarbeidsavtale om bibelmisjon.

6

Kirkeasyl avvises som framtidig løsning for nyankomne kosova-albanske asylanter. Det går fram av brev fra Oslo biskop, Mellomkirkelig Råds generalsekretær og Kirkerådets direktør til Den norske kirkes menigheter.

20-28

Sentralkomitemøte i Kirkenes Verdensråd i Johannesburg i Sør-Afrika. Apartheid-regimets død feires med sang, og møtet anbefaler opphevelse av alle økonomiske sanksjoner mot Sør-Afrika. Neste generalforsamling legges til Harare i Zimbabwe - i 1998. Da det er 50 år siden KV ble grunnlagt i Amsterdam, på den første generalforsamling.

FEBRUAR 1994

11

Nordisk gudstjeneste i Lillehammer kirke i forbindelse med åpningen av Lillehammer-OL 12.-27. februar. Generalsekretær Gunnar Stålsett i Det Lutherske Verdensforbund taler. En økumenisk Kirkens OL-komite arrangerer et omfattende konsert- og gudstjenesteprogram. Det utgis et eget OL-testamente. Også under Paralympics 10.-19. mars er det eget kirkelig opplegg.

MARS 1994

8

Det Norske Bibelselskap utgir for første gang på 75 år en bibelutgave med de apokryfiske bøkene - jødiske skrifter som i tid er blitt til mellom de to testamentene.

13

Sund kirke på Sotra i Bjørgvin bispedømme brenner ned til grunnen. Brannårsak ukjent.

13

De 32 første kvinner ordineres til prestedtjeneste i Church of England. I 1992 vedtok kirkemøtet i den anglikanske kirken å åpne for kvinnelig prestedtjeneste.

17

Sluttrapporten fra en metodistisk-luthersk samtalegruppe overleveres representanter for Den norske kirke og Metodistkirken i Norge. Rapporten legger opp til utvidet kirkefelleskap, og sier at det ikke er nødvendig med splittelse mellom de to kirkene.

21-24

Bispemøtet på Modum uttaler at Norge som et av verdens rikeste land bør bruke mer ressurser på flyktninger, og ta imot flere flyktninger i Norge. Det følger opp en tilsvarende uttalelse fra Mellomkirkelig Råd 15. mars. Biskopene vil ikke presse gjennom noen rask løsning i spørsmål om tilsynsansvar og samarbeid mellom en kvinnelig biskop og prester som er motstandere av kvinners prestedtjeneste. Bispemøtet understreker sitt ansvar i behandlingen av lærespørsmål og anbefaler at Kirkemøtet gir sin tilslutning til Porvoo-erklæringen om samarbeid mellom lutherske og anglikanske kirker.

23

Atle Sommerfeldt takker ja til å ta over stillingen som generalsekretær i Kirkens Nødhjelp etter Per Midteide. Sommerfeldt går fra tilsvarende stilling i Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke.

27

Seegård kirke i Snertingdal i Hamar bispedømme brenner ned. Ingen naturlig brannårsak.

APRIL 1994

13

Det blir kjent at kapellan Carl Johan Johnsen i Lunner prestegjeld i Hamar bispedømme har sagt opp sin stilling i protest mot Rosemarie Köhn. Johnsen er mot kvinnelige prester og er en av tre prester som har bedt seg fritatt for tilsyn av den nye kvinnelige Hamar-biskopen.

14

Landsstyret i Den norske kirkes presteforening vedtar enstemmig radikal kjønnskvotering for å få kvinner inn i ledelsen. Etter ny struktur skal prestenes fagforening ledes av en troika med en leder og to nestledere. Begge kjønn skal være representert i ledertroikaen. Samtidig klargjør Egil Morland at han tar gjenvalg som leder på neste generalforsamling. Åtte kvinnelige prester melder seg ut av foreningen i mars, etter ansettelsen av Gunnar Thelin som generalsekretær. Både Morland og Thelin er prinsipielt motstandere av kvinners prestedtjeneste.

18-20

Erkebiskopen av Canterbury, George Carey besøker Norge på en rundreise til de nordiske kirker. Mellomkirkelig råd er vertskap og han mottas av lederen, direktør Sigrun Møgedal, og biskop Andreas Aarflot. Foruten å ha samtaler med kirkeledere og andre deltar Carey ved seminaret "Evangelisering og diakoni i et sekularisert samfunn", i Tøyenkirken i Oslo, og taler ved en økumenisk gudstjeneste i Nordberg kirke.

22

En prest i Buskerud varetoktfengsles siktet for utukt mot to jenter mens de var konfirmanter i hans menighet på midten av og i slutten av 1980-tallet.

24

Marit Landrø (53) blir forstander i Pinsekirken Heimdal i Trøndelag, og bli dermed landets første kvinnelige pinsepastor.

28

Nord-Hålogaland bispedømmeråd tar initiativ til et senter for mellomkirkelig forskning og samarbeid mellom Nord-Norge og Russland for å styrke forbindelsene mellom norsk og russisk kirkeliv.

28

Biskop Øystein Larsen foreslår et utenlandske prester må gjennom en prøveperiode før de får fast ansettelse i Den norske kirke. Nær 10 prosent av prestene i Sør-Hålogaland er tyske, danske eller svenske.

MAI 1994

1

Konfirmasjonsgudstjenestene i Nordhordland i Bjørgvin blir ikke forstyrret av 1.-mai tog. Fagbevegelsen flytter sin feiring til 30. april. Biskop Per Lønning sier at konfirmasjoner for fremtiden skal legges utenom 1.mai.

5

900 kosovoalbanere i Norge kan trolig reise tilbake til Sverige og regne med opphold der på humanitært grunnlag. Slik tolker Justisdepartementet et svensk regjeringsvedtak.

11

Kirkeminister Gudmund Hernes varsler i Stortingets spørretime statsstøtte i form av tilskudd eller lån til oppbygging av nedbrente kirker.

11

En gruppe kristne i Strand i Ryfylke har startet egen menighet innenfor Den norske kirke, men tilsluttet det såkalte Strandebarm prosti i regi av de avsatte prestene Per Kørner, Ludvig Nessa, Børre Knudsen og Ragnar Andersen.

16

En 21-åring - den såkalte "Greven" - dømmes i Eidsivating lagmannsrett til 21 års fengsel for overlagt drap, innbrudd, tyverier og kirkebrannene i Holmenkollen kapell i Oslo, Skjold kirke i Vindafjord og Åsane kirke i Bergen.

16

Råbygget til Gol stavkirke i Tunsberg bispedømme blir forsøkt påtent. 21-årig blir seinere dømt.

17

Åmot kapell i Modum i Tunsberg bispedømme blir forsøkt påtent. Altertavlen blir ødelagt, mens kirkebygget ikke skades. En 17-åring blir seinere dømt.

24

Det blir kjent at biskopen i Stavanger, Bjørn Bue, har bedt en organist om å si opp sin stilling fordi hun er samboer.

25

Kirkestatsråd Gudmund Hernes varsler i Stortingets spørretime at at han neste år vil foreslå å endre kirkelovgivningen slik at det ikke kreves kirkemedlemskap for kirkelige stillinger uten læreansvar. Bakgrunnen er at to menn i Bergen ikke får være kirkegårdsarbeidere fordi de ikke er medlemmer av Den norske kirke.

JUNI 1994

3

Prost Ole D. Hagesæther i Nordstrand i Oslo utnevnes i statsråd til biskop i Bjørgvin bispedømme etter Per Lønning, som fratrer 1.september.

3

Mosjøen bedehus i Sør-Hålogaland bispedømme blir totalskadd av brann. Ikke ildspåsettelse.

4

Frogn kirke i Borg bispedømme brenner ned til grunnen. Brannen er trolig påsatt. Uoppklart.

6

Aftenposten melder at Riksantikvaren foreslår omfattende sikringstiltak for 400 eldre kirkebygg for 160-200 millioner kroner.

9

Ludvig Nessa arresteres under en aksjon mot det lutherske sykehuset La Montagne i Paris. Det Norske Misjonsselskap samarbeider med kirken Eglise Evangelique Luthérienne de Paris, som står bak sykehuset.

13

Stig Utne (45) tilsettes som ny generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke etter Atle Sommerfeldt, som etter bare ett år går til samme stilling i Kirkens Nødhjelp. Utne er den første lekmann som daglig leder av Mellomkirkelig Råd. Han kommer fra stillingen som daglig leder av Kirkens Bymisjons senter i Tøyenkirken i Oslo.

14

Spesiallege Anne Tveter (29) velges til formann i Oslo bispedømmeråd og er den yngste leder av noe bispedømmeråd noensinne.

15

Stortinget avviser et grunnlovsforslag om å oppheve statskirkeordningen. Forslaget var framsatt av fire stortingsrepresentanter fra Arbeiderpartiet (Annelise Dørum og Thor-Eirik Gulbrandsen) og Sosialistisk Venstreparti (Theo Koritzinsky og Tora Aasland). 24 representanter støttet forslaget.

18-29

Det Lutherske Verdensforbund (LVF) holder kirkelederkonferanse og rådsmøte i Geneve.

Afrikaneren Ishmael Noko (51) velges til ny generalsekretær i LVF etter Gunnar Stålsett. Noko er den første LVF-general fra Afrika og den tredje verden. Han er fra den evangelisk lutherske kirke i Zimbabwe, har vært teologisk lærer og har doktorgrad fra Canada på en avhandling om Gud i svart teologi. Noko kom til LVF-sekretariatet i Geneve i 1982 og har siden 1990 vært direktør for avdeling for misjon og utvikling. Han velges til daglig leder fra 1.november 1994 til over generalforsamlingen i Hong Kong i 1997.

19

Heni kirke i Gjerdrum i Borg bispedømme blir påtent. Forbipasserende får varslet og slukker brannen. 17-åring tilstår.

28

En 19-årig Notodden-mann dømmes til 16 måneders ubetinget fengsel for å ha medvirket til påtellingen av Skjold kirke. Fra før er en 21-åring dømt for blant annet å ha tent på kirken.

30

En 23-år gammel mann fra Bergen dømmes til tre års fengsel for medvirkning til brenningen av Åsane kirke natt til julaften 1992.

JULI 1994

2

Bedriftsrådgiver Leiv Roald Thu velges til ny formann i Den Norske Israelsmisjon under landsmøtet i Stavanger - etter forlagssjef Kurt Hjemdal.

3

4.500 personer deltar i en økumenisk festgudstjeneste på Borrehaugene i Vestfold, trolig den største utendørs gudstjeneste i Norge noen gang. Gudstjenesten markerer 1000 år med kristendom ved Viken. Åtte biskoper deltar, derav tre norske. Flere mannlige prester deltar ikke fordi det er med kvinnelige prester i prosesjonen, blant annet den tyske lutherske biskopen Maria Jepsen.

4

Olav Kristian Valand, Mandal, velges til ny formann i Norsk Søndagsskoleforbund under generalforsamling i Molde. I 1993 er det startet 100 nye søndagsskoler.

7

Jeløy kirke ved Moss i Borg bispedømme blir påtent. Store brann- og vannskader. Brannen oppklares.

10

En ny stavkirke vigsles av biskop Sigurd Osberg i Gol i Hallingdal. Det er den første stavkirke som er bygd i Norge på 800 år. Kirken er laget som en kopi av gamle Gol stavkirke, som ble flyttet til Norsk Folkemuseum på Bygdøy for over 100 år siden.

10

Norsk Luthersk Misjonssambands generalforsamling på Lillehammer vedtar med 432 mot 351 stemmer at spørsmålet om kvinners stemmerett på generalforsamlingen skal utsettes til 1997.

21

Odda kirke i Bjørgvin bispedømme påtent utvendig. Sotskader. Ukjent gjerningsmann.

25

Billy Taranger velges til ny generalsekretær i Det Norske Baptistsamfunn under samfunnets landsmøte på Lillehammer.

28-29

Rådmann Oddbjørn Pedersen, velges til ny formann i Den Indre Sjømannsmisjon etter John Lillestøl på organisasjonens landsmøte.

30

Hans Kleven velges til ny formann i Det Vestlandske Indremisjonsforbund på organisasjonens landsmøte på Sotra ved Bergen.

AUGUST 1994

13

Løkken kapell i Meldal i Nidaros bispedømme blir forsøkt påtent, men brannen slokner av seg selv før skaden er for stor. En 20-åring tilstår like etter.

15

Kirkedepartementet legger fram utkast til ny lov om Den norske kirke. Lovutkastet som regulerer forholdet mellom kommune og kirke, behandles av Kirkemøtet i november før departementet våren 1995 legger fram en lovproposisjon for Stortinget.

15

Abortmotstander Kjell Andersen fra Bergen innleder et 17 dagers fengselsopphold fordi han har nektet å vedta bøter idømt på grunn av aksjoner ved sykehus som utfører abortinngrep.

18

Menighetsrådet i Lillehammer avslår å tilsette en samboende som organist. Kirkemusikalsk råd i Hamar bispedømme mener det betyr en forbigåelse av den best kvalifiserte søkeren, Ole Lauvli. Hamar biskop overprøver ikke menighetsrådets vedtak.

28

Biskop Per Lønning holder sin avskjedspreken i Bergen domkirke. Lønning går av ved oppnådd aldersgrense.

29

En 17-åring fra Gjerdrum varetektfengsles mistenkt for å stå bak brannen i Heni kirke i Akershus. Politiet arresterte først tre 17-åringer fra black metal-miljøet.

30

En 21-årig bergenser dømmes til to år og en måneds fengsel for å ha tent på den da ikke ferdigbygde Gol stavkirke natt til 17. mai 1994.

SEPTEMBER 1994

5

Mellomkirkelig råd velger å ikke uttale seg i EU-saken, men vil ligge lavt fram til folkeavstemningen 28. november.

8

Egil Morland gjenvelges for en ny tre-årsperiode som formann i Den norske kirkes presteforening med 147 mot 74 stemmer for motkandidaten Knut Nilsen. Det skjer under generalforsamlingen i Tromsø. Flere kvinnelige prester - blant dem biskop Rosemarie Køhn - melder seg etter dette ut av foreningen i protest mot at både gjenvalgt formann og generalsekretær Gunnar Thelin er kvinneprestmotstandere.

16

Kirkerådet gir tilslutning til hovedpunktene i Kirkedepartementets forslag til ny kirkelov, men det vedtas å utrede for Kirkemøtet konsekvensene av en kirkeavgiftsordning.

18

Ole D.Hagesæther vigsles til biskop i Bjørgvin av biskop Andreas Aarflot. Assisterende nordiske biskoper er Hans Jacob Joensen, Færøyene, Karl G.Hammer, Sverige, Erik Vickstrøm, Finland. Dessuten deltar biskop David Tustin fra Church of England. Det er første gang en anglikansk biskop deltar ved en bispevigsel i Den norske kirke.

29

Børre Knudsen starter soningen av 20 dagers fengsel for ikke å ha betalt en rekke bøter for abortaksjoner mot sykehus.

OKTOBER 1994

6-12

Bispemøtet anbefaler i en uttalelse om kirkebot og nattverd størst mulig tilbakeholdenhet ved bruk av kirkebot i form av utelukkelse fra nattverden. Ved uenighet mellom prest og biskop om bruk av kirkebot i en konkret sak, skal biskopen ha det endelige ord.

NOVEMBER 1994

2

Samarbeidsråd for Menighet og Misjon opprettes som et samarbeidsorgan mellom misjonsorganisasjoner og offisielle kirkelige organer for å styrke misjonsengasjementet i menighetene. Samarbeidsrådet er en videreføring av Kontaktforum for Menighets og Misjon. Medlemmer fra starten er Misjonsselskapet, Santalmisjonen, Israelmisjonen, Kirkemøtet og Bispemøtet. Buddhimisjonen og Tibetmisjonen går en tid etter over fra observatør-status til å bli ordinære medlemmer av samarbeidsrådet. Formann blir generalsekretær Tor Jørgensen, nestformann kirkerådsdirektør Knut Andresen.

11-16

Det 11. Kirkemøtet holdes i Bergen. Møtet gir sin tilslutning til alle vesentlige sider ved Kirkedepartementets forslag til ny lov for Den norske kirke. Debatten preges av debatt om de økonomiske forutsetninger for at lovens intensjoner skal la seg realisere. Kirkerådet beregner

ekstrakostnadene ved gjennomføring av loven til 250 millio ner kroner. Kirkemøtet vedtar i en uttalelse om kirkegårdslov at forvaltningen av disse ivaretas av et kirkelig organ. Det fattes et historisk vedtak om kirkefellesskap mellom lutherske og anglikanske kirker i Norden og Storbritannia.

Den norske kirke slutter seg til den såkalte Porvoo-avtalen. Biskop Ian Cundy fra den anglikanske kirke i England overværer begivenheten og taler til Kirkemøtet.

21

Rettsaken starter mot en Buskerud-prest som er tiltalt for utuktig omgang med mindreårige jenter i menigheten. Presten er meddelt avskjed i unåde med tap av presterettighetene.

DESEMBER 1994

10

Åkra gamle kirke forsøkes påtent med en lighter og en stabel salmebøker. Kirken får bare mindre skader. En 26-årig mann tilstår. Han er tidligere dømt for ildspåsettelse.

11

Kong Harald legger ned grunnsteinen til det nye Holmenkollen kapell, som brant ned natt til 24. august 1992. Brannen var påsatt. Den nye kirken, som langt på vei blir lik den gamle, finansieres ved innsamling og kommunale midler.

12

I forbindelse med Nobelpris-utdelingen til Yassir Arafat, Shimon Peres og Yitzak Rabin arrangerer Mellomkirkelig Råd og Norges kristne råd et seminar for religiøse ledere fra Midt-Østen, med deltakelse av fremstående jødiske, kristne og muslimske ledere.

21

Folkekirkens Nødhjelp, Danmark, Olof Palme Instituttet og SIDA i Sverige samt Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke beslutter på et møte i København å gå til politianmeldelser av den sør-afrikanske kirkelederen Allan Boesak for mistanke om økonomiske misligheter i den nordisk-støttede stiftelsen Foundation for Peace and Justice.

22

Askim kirke i Borg bispedømme forsøkes påtent.

26

Klemetsrud kirke i Oslo bispedømme forsøkes påtent. En eksplosjonsartet brann ødelegger bårhuset inntil kirken.